

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobkyně: T. I.
st. přísl. X
t. č. pobytem X

zastoupena JUDr. Petrem Novotným, advokátem
se sídlem Archangelská 1, 100 00 Praha 10

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 12. 2020, č. j. OAM-747/ZA-ZA04-ZA21-2020,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 12. 2020, č. j. OAM-747/ZA-ZA04-ZA21-2020, **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** uhradit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši **6 800 Kč**, a to ve lhůtě do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce JUDr. Petra Novotného, advokáta se sídlem Archangelská 1, 100 00 Praha 10.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“ nebo „zdejší soud“) žalobkyně brojila proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 12. 2020, č. j. OAM-747/ZA-ZA04-ZA21-2020 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž byla její žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaný v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí nejprve zrekapituloval obsah správního spisu a dosavadní průběh řízení. Následně se již zabýval tím, proč postupoval podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu a žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou zamítl. Konkrétně žalovaný uvedl, že vycházel z výpovědi žalobkyně a z opatřených informací o zemi původu.
3. V této souvislosti žalovaný zdůraznil, že Ukrajina je s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti považována za bezpečnou zemi původu. Na základě opatřených informací pak žalovaný mimo jiné doplnil, že ukrajinská vláda má pod kontrolou fungování bezpečnostních složek na území daného státu, a to s výjimkou výše uvedených oblastí. Kromě toho bylo v odůvodnění napadeného rozhodnutí poukázáno na skutečnost, že bezpečnostní situace na Ukrajině se od roku 2015 výrazně zklidnila, přičemž zůstává napjatá pouze ve východních částech, tedy na tzv. linii dotyku.
4. Žalobkyně před odchodem z vlasti nepobývala ve východních oblastech Ukrajiny, přičemž neměla žádné problémy s tamními orgány veřejné moci. Co se týče menších problémů s manželem, který žalobkyni nechtěl vydat doklady, mohla se obrátit s žádostí o pomoc na policii, tedy využít vnitřní prostředky ochrany, což neučinila. Podle názoru žalovaného žalobkyně naopak využila institut mezinárodní ochrany za účelem legalizace pobytu v České republice, kde od roku 2012 trávila většinu času.
5. Závěrem žalovaný zdůraznil, že žalobkyně nevyvrátila domněnku pojetí Ukrajiny jako bezpečné země původu, protožež byly splněny zákonné podmínky k tomu, aby byla její žádost jako zjevně nedůvodná zamítnuta.

III. Žaloba

6. V žalobě bylo namítáno, že žalovaný postupoval nesprávně, pokud posoudil žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou. V této souvislosti bylo argumentováno tím, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci, resp. neopatřil si dostatek aktuálních informací o zemi původu (podkladů pro rozhodnutí).
7. Konkrétně žalobkyně poukázala na skutečnost, že na Ukrajině probíhá ozbrojený konflikt, který sice zatím probíhá ve východních oblastech, ale má dopady na území celého státu. Kromě toho došlo k eskalaci daného konfliktu, a to v důsledku vojenské

konfrontace Ukrajiny s Ruskou federací v oblasti Azovského moře. V případě návratu do vlasti by proto žalobkyně mohla být ohrožena na životě, což nebylo řádně zohledněno.

8. Z těchto důvodů žalobkyně navrhla, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil, uložil žalovanému povinnost k náhradě nákladů soudního řízení a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že s podanou žalobou nesouhlasí. Co se týče uplatněných námitek, žalovaný k tomu doplnil, že skutkový stav byl spolehlivě zjištěn, a to na základě aktuálních informací o zemi původu. Byly pak splněny rovněž dalších podmínky pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodné. Z výpovědi žalobkyně podané ve správním řízení je zřejmé, že chtěla legalizovat svůj pobyt na území České republiky, k čemuž nelze zneužívat institut mezinárodní ochrany. Pokud se jedná o bezpečnostní situace na Ukrajině, žalovaný se touto otázkou podrobně zabýval v odůvodnění napadeného rozhodnutí.
10. Na základě výše uvedeného žalovaný krajskému soudu navrhl, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Správní spis

11. Ve správním spisu se nachází zejména předávací protokol, záznam o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu a protokol o pohovoru k dané žádosti ze dne 4. 11. 2020.
12. Z uvedených podkladů vyplývá, že žalobkyně podala žádost o mezinárodní ochranu proto, že chce žít a pracovat v České republice, neboť zde má strýce a tráví zde hodně času od doby, kdy jí bylo 18 let. Na Ukrajině žalobkyně nemá žádné zázemí, přičemž tam není dostatek pracovních příležitostí. V důsledku šíření onemocnění Covid-19 je navíc obtížné získat vízum za účelem legalizace pobytu. Žalobkyně jinak neměla v zemi původu žádné problémy se státními orgány ani nebyla trestně stíhána. Jediný problém měla se svým bývalým manželem, který ji nechtěl vydat cestovní doklady a byl na ni hrubý. Na policii se však žalobkyně neobrátila, protože by jí nepomohla. V České republice žalobkyně žije se svým přítelem, který má ukrajinskou státní příslušnost.
13. Za účelem posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany byly do správního spisu založeny Informace OAMP ze dne 25. 4. 2020 – Ukrajina – Situace v zemi a Informace OAMP ze dne 8. 8. 2020 – Ukrajina – Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu. Z úředního záznamu ze dne 25. 11. 2020 dále vyplývá, že žalobkyně se na výzvu žalovaného nedostavila k seznámení se s podklady pro rozhodnutí. Následně bylo vydáno napadené rozhodnutí, které je v současné době předmětem soudního přezkumu.

VI. Posouzení věci krajským soudem

14. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (ust. § 65 odst. 1 s. ř. s.), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.
15. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice), tedy ke dni svého rozhodování.
16. Soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. bez nařízení ústního jednání.
17. Žaloba je **důvodná**.
18. Žádost žalobkyně o mezinárodní ochranu byla žalovaným posouzena jako zjevně nedůvodná mimo jiné s odkazem na skutečnost, že nevyvrátila domněnku, podle které se Ukrajina (s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou ruských separatistů) považuje za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu ve spojení s § 2 bodu 24 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců.
19. Pokud by krajský soud rozhodoval podle skutkového stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí, žalovaný by měl zřejmě pravdu, že ve vztahu k žalobkyni je Ukrajina bezpečná. Z opatřených informací o zemi původu totiž vyplývalo, že ozbrojený konflikt na Ukrajině nelze považovat za totální, protože se omezuje na pouze východní části země, ze kterých žalobkyně nepochází.
20. Z toho důvodu musí dát zdejší soud žalovanému za pravdu v tom, že v době jeho rozhodování situace na Ukrajině i přes přítomnost ruských vojsk na jejích hranicích a vzrůstající napětí nebyla vyostřená natolik, aby sama o sobě vedla k nemožnosti i nadále Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu ve vztahu k žadatelům pocházejícím z oblastí pod kontrolou centrální vlády. Na tom by nic neměla ani částečná eskalace napětí vlivem vojenské konfrontace ukrajinských a ruských námořních sil v Azovském moři, tedy v blízkosti východních oblastí, na což bylo v žalobě výslovně poukázáno.
21. To se však změnilo ve čtvrtek 24. 2. 2022, kdy na velké části území Ukrajiny po invazi Ruské federace vypukl mezinárodní ozbrojený konflikt, který stále přetrvává a jehož další vývoj, včetně rychlé eskalace, nelze předvídat. Jedná se o všeobecně známou a veřejně dohledatelnou informaci, kterou krajský soud nepovažuje za nutnou dokazovat při jednání (k vývoji válečného konfliktu viz např. <https://www.e15.cz/ukrajina-vs-rusko-konflikt-valka-aktualne>).
22. Jednou z podmínek pro označení státu za bezpečnou zemi původu je, že na jeho území nedochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu [srov. § 2 odst. 1 písm. k) bod 1 a přílohu I procedurální směrnice]. Tuto podmínku již Ukrajina s ohledem na aktuálně probíhající mezinárodní ozbrojený konflikt nesplňuje.
23. Z judikatury správních soudů jednoznačně plyne, že jedním z důvodů k prolomení zásady koncentrace řízení je aplikace čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice. Podle něj členské státy EU musí zajistit, aby měl žadatel v řízení o udělení mezinárodní ochrany k dispozici účinný opravný prostředek, jehož podstatou je alespoň v řízeních o

opravném prostředku u soudu prvního stupně posouzení jak skutkové, tak právní stránky věci, které je úplné a *ex nunc* (tj. podle stavu ke dni rozhodnutí soudu). Podle čl. 52 odst. 1 procedurální směrnice se povinnost zajistit účinný opravný prostředek ve smyslu čl. 46 odst. 3 této směrnice vztahuje na žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané po 20. 7. 2015. S ohledem na včasné neprovedení čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice do vnitrostátního právního řádu, má toto ustanovení přímý účinek, jedná-li se o žádost o mezinárodní ochranu podanou po rozhodném datu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2017, č. j. 1 Azs 194/2017-30, nebo ze dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015-35; odkazovaná rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz).

24. V rámci soudního řízení lze při aplikaci čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice uplatňovat pouze takové nové skutečnosti, které žadatel o udělení mezinárodní ochrany buď nemohl bez svého zavinění uvést již v řízení před správním orgánem, anebo k jejich neuvedení měl ospravedlnitelný důvod (nález Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16; dostupný na <https://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx>).
25. Žalobkyně podala žádost o mezinárodní ochranu proto, že chce žít a pracovat v České republice, což lze obecně považovat za důvody ekonomického charakteru. V žalobě dále poukázala na možné ohrožení jejího života v důsledku ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, který se sice tehdy přímo týkal pouze východních oblastí země, ale neustále eskaluje, a to také vlivem vojenské konfrontace námořních sil v Azovském moři. Ačkoliv tedy žalobkyně v žádosti o mezinárodní ochranu ani v následně podané žalobě neargumentovala pozdější rozsáhlou vojenskou invazí ruských vojenských jednotek na velkou část území Ukrajiny, což je spojeno s přímým ohrožením civilního obyvatelstva, jedná se o okolnost, kterou v danou dobu nemohla racionálně předvídat.
26. Přestože z čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice neplyne požadavek, aby soudy ve správním soudnictví z vlastní iniciativy aktivně dohledávaly případné nové (další) důvody nebo okolnosti pro udělení mezinárodní ochrany, i Nejvyšší správní soud již připustil, že mohou nastat určité zcela specifické situace, za nichž soudy ve správním soudnictví budou muset přihlédnout i k okolnostem nenamítaným žadatelem o mezinárodní ochranu. Za takovou specifickou situaci Nejvyšší správní soud označil například vypuknutí válečného konfliktu na území celé země původu žadatele o mezinárodní ochranu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27, bod 22 in fine). Současná situace na Ukrajině tak podle krajského soudu představuje přesně takovou situaci, kterou musel z vlastní iniciativy zohlednit.
27. Závěrem krajský soud dodává, že zatím nijak nehodnotí intenzitu ozbrojeného konfliktu odehrávající se na Ukrajině. Tato nelehká úloha bude v dalším řízení na žalovaném. Boje na Ukrajině se však již prokazatelně neomezují „pouze“ na část Doněcké a Luhanské oblasti, ale dotýkají se bezprostředně velké části jejího území, včetně hlavního města Kyjeva. Jedná se o natolik významnou změnu poměrů v zemi původu žalobkyně, že rozhodnutí žalovaného nemůže obstát, neboť se zakládá na podkladech, které nelze stran bezpečnostní situace na Ukrajině nadále považovat za aktuální.

VII. Závěr a náklady řízení

28. Krajský soud přistoupil v souladu s čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice ke zrušení napadeného rozhodnutí z důvodu následné a svou povahou zásadní změny

bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou žalovaný nemohl legitimně předvídat a zohlednit (výrok I.). Za této situace bude skutkový stav, který žalovaný vzal za základ napadeného rozhodnutí, vyžadovat rozsáhlé doplnění. Proto krajský soud žalovanému ukládá, aby opětovně a na základě aktuálních informací o bezpečnostní situaci v zemi původu žalobkyně posoudil, zda jsou v jejím případě dány důvody pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Tímto právním názorem krajského soudu je žalovaný v dalším řízení vázán (ust. § 78 odst. 5 s. ř. s.).

29. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci měla plný úspěch ve věci žalobkyně, proto má právo na náhradu nákladů řízení.
30. Ze soudního spisu vyplývá, že jí vznikly náklady na právním zastoupení za dva úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí a příprava věci a sepsání žaloby) podle ust. § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a dále má nárok na režijní paušál po 300 Kč za každý úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Jelikož zástupce žalobkyně nedoložil, že je plátcem DPH, nezvýšil krajský soud náhradu odměny za právní zastoupení o částku připadající na tuto daň. Celkem je tedy žalovaný povinen žalobci na nákladech řízení nahradit částku 6 800 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 25. dubna 2022

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce